

PARS PRIMERA

CAPÍTULUM PRIMERUM

In isto capítulo tratatur de qua casta pajarorum erat dominus Quijotus et de cosis in quibus matabat tempus.

In uno lugare manchego, pro cujus nómine non volo calentare cascós, vivebat facit paucum tempus, quidam fidalgus de his qui habent lanzam in astillerum, adargam antiquam, rocinum flacum et perrum galgum, qui currebat sicut ánima quae llevatur a diábolo. Manducatoria sua consistebat in unam ollam cum pizca más ex vaca quam ex carnero, et in unum ágilis— mógilis qui llamabatur salpiconem, qui erat cena ordinaria, exceptis diebus de viernes quae cambiabatur in lentéjibus et diebus dominguis in quibus talis homo chupabatur unum palominum. In isto consumebat tertiam partem suae haciendae, et restum consumebatur in trajis decorosis sicut sayus de velarte, calzae de velludo, pantuflí et alia vestimenta que non veniunt ad cassum.

Talis fidalgus non vivebat descalzum, id est solum: nam habebat in domo sua unam amam quae tenebat encimam annos quadraginta, unam sobrinam quae nesciebat quod pasatur ab hembris quae pervelunt ad vigésimum, et unum mozum campi, qui tan prontum ensillabat caballum et tan prontum agarrabat podaderam. Quidam dicunt quòd apellidábatur Quijada aut Quesada, álteri opinant quòd llamábatur otram cosam, sed quòd sacatur in limpio, est quòd suun verum apellidum erat Quijano: sed hoc non importat

tria caracolia ad nostrum relatum, quia quòd interest est dícere veritatem pelatam et escuetam. Oportet scire quòd sobredichus fidalgus, in ratis quibus estabat ociosus (qui erant quasi totis anni) enfrascabatur in lectura librorum caballeriae cum aficione tanta et gustu tanto, quòd dejavit quasi per completum exercicium cazae et etiam administrationem suae haciendae, et tam emperratum estabat in istis cosis de la caballeria andante, quòd véndidit plures fanegas terrae sembradurae ut compraret libros ad talem asuntum pertinentes, de quibus implevit domum suam. Noctes et dies estabat *dale que dale* super interpretacionem quarundam frasium sicut ista: *La razon de la sinrazón que a mi razón se hace, de tal manera mi razón enflaquece, que con razón me quejo de la vuestra fèrmosura*. Non est dicendum, tremendum baturrillum formatum in suo calletre, qui quidem, magis quam cerebrum humanum, videbatur espuertam gatorum pequeñorum. In multis ocasió nibus, disputavit cum Párroco sui pópoli (qui erat homo doctus graduatus in Seconcia) super qualem fuisset meliorem caballerum, Palmerinum Inglaterrae aut Amadisem de Gaula, et in ista disputatione interveniebat magister Nicolas (barberus pópuli) dicendo quòd nullus caballerus llegavit ad alturam caballeri dicti *del Febo*, cum qua solum potebatur comparare dóminus Galaor, frater Amadisis de Gaula, qui non erat tan melindrosus nec lloriques sicut ille et tamen in valore non ibat in zagam illius. In uno verbo dicamus totum: ille consumebat dies enteros et noctes completas in istis lecturis, et ita cum tan exigua dormicione et lectura tan multiplicata, secavit molleram suam et pérdidit iudicium. Totum quòd in illis libris legebat, sicut amores, pendenciae, batallae, requiebri, etc., etc., intrabat in sua fantasia et arraigabat tantùm in illa, ut nulla historia erat plus vera quam illae tonteriaie.

Dicebat quòd erat bonus caballerus *Cid Ruy Díaz*, sed non potebat descalzare caballero dicto *de la Ardiente Espada*, qui quidem cum uno solo revesaire, fecit quatuor cachos duobus fieris et descomunálibus gigántibus. Sed cum quo magis perdebat chavetam, erat cum *Reinaldos de Montalbán* et multò magis quando videbat illum salire de suo castillo ad furandum omnes quos topabat, sine parare in barras, sicut fecit cum ídolo áureo Mahomae ad quem echavit uñas et apañavit, ut historia narrat. Revolvebantur tripaes suae, propter imposibilitatem propinandi unam pateaduram, traidori Galaon et cum gustu dedisse propter istam pateaduram, amam suam et etiam sobrinam tanquam añadiduram.

Et accidit quòd rematatum totáliter iudicium suum, empollavit in suo cacúmине ideam tan extravagantem, ut nullus locus soñáverat usque ad illum tempus: Ille crédidit non solùm conveniens sed necessarium suo honori et honori reipúblicae, fieri caballerum andantem et percúrrere mundum cum suis armis et suo caballo, ad buscandas aventuras et ad faciendas omnes fazañas scriptas in suis libris predilectis, cum quo adquireret aeternum nomen et famam aeternam. Statim ac concepit talem chifladuram, dedit se prisam ad realizandam illam. Primum quòd fecit fuit limpiare quasdam armas quae erant suorum abuelorum et quae estabant arrinconatas et plenas orinis et mohi, sed quando habebat illas limpias, notavit quòd habebant faltam magnam, scillicet: carebant celata encaji, quia tantùm habebant simplem morrionem; sed non se acobardavit per ipsum, quia ille erat mañosus et aprehendens áliquos cartones arreglavit unam cosam quae videbatur celatam. Ut se cercioraret de consistencia talis apparatus, sacavit gladium et dedit super illam duos mandobles et, quómo do potest suponer, fecit illum añicos, perdens in

uno momento quòd fecerat in semana una; sed non arredrauit se per ipsum golpem fatalem; sumpsit álteros cartones et fecit álteram celatam et reforzavit eam cum barris ferrels et excusis maudóblibus, vidit esset bonam et risit de gustu.

Postea bajavit ad cuadram ad examinandum caballum suum, qui quidem etsi habebat plures tachae quam caballus Gonela, qui tantùm pellis et ossa fuit, apparuit Quijoto melior quam Bucéfalum Alexandri Magni et melior quam *Babieca* Cidis. Quator dies pasavit cavilando qualem nomen fuerit adequatum ad rocinem suum, quia conveniebat quòd caballus tanti caballeri, habuerit nomen struendosum et rotundum, et posquam scripsit multa nómina et borrauit et áddidit et trasmutavit et tornavit et revolvit, venit ad nomen *Rocinante*, nomen altum, sonorum et significativum in mente Quijoti. Impósitum nomen caballo, restabat álteram cosam non minus peliagudam, scilicet imponere nomen seipso, in quo empleavit non minus quam octo dies, et ad finem illorum, venit ad se nominandum Quijote ad secas.

Dum saboreabat nomen, venit ad suam mentem, quòd ille valerosus Amadis, non quedavit satisfechum cum se nominare tantùm Amadis, sed addidit nomen patriae suae, et nominavit se: *Amadis de Gaula*, propter quòd noster homo dedit brincum in honorem felicis ocurrenclae, et dixit: Ego nominabor *Quijote de la Mancha*.

Totum iam ita dispósitum, ut nihil vldebatur restaret ad faciendum, nec in arnis, nec in caballo: nec in se ipso, vidit cum magna desconsolacione quòd adhuc restabat rabum ad desollandum, id est, restabat buscare damam ad quam dedicasset amorem suum, quia caballerus andantis sine amóribus, erat velut arbol sine frúctibus nec foliis, corpus sine ánima, aut melius esqueletus sine carne.

Dicebat ille: «Si ego invenio áliqüem gigantem, et in lucta

derribo eum in terra; aut facio sui córporis duos cachos, aut simplíciter rindo eum; non erit bonum non habere damam ad quam remíttere et ad cuyus pedes ínquetur de rodillas, dicens húmilli voci: — Ego, dómina, sum gigans Caraculiambrus, dóminus ínsulae Malindrania, qui vinctus fuit, in singulare batalla, ab illo nunquam benè laudato dómino Quijoto de la Mancha, qui remittit me ad vos, ut disponatis de me sicut antojetur».

Cum tali discurso, dóminus Quijotus salivit de suis casillis et magis, quando statim invenit objetum femininum suarum ilusionum, qui erat una moza lugaris vicini pro qua in áltero témpore ille andubuit enamorum. Illa erat muchacha labradora boni visus, quae apellabatur *Aldonza Lorenzo*, naturalis de *El Toboso* et ad quam etiam mudavit nomen in álterum poéticum, peregrinum et significativum, sicut omnes quos imposuerat sibi ipsi et suis cosis: dómina amorum dómini Quijoti, appellata fuit, usque in aeternum, *Dulcinea del Toboso*.